

Hannie Schaft

1920 - 1945 VROUW IN VERZET

16 september 1920:

JANNETJE JOHANNA SCHAFT WORDT GEBOREN.

Jannetje Johanna Schaft werd op 16 september 1920 in Haarlem geboren. Haar roepnaam was Jo of Jopie. Ze was de tweede dochter van Pieter Schaft en Aafje Talea Vrijer. Vader was leraar aan de Rijks Kweekschool en zat in het landelijk hoofdbestuur van de socialistisch getinte Bond van Nederlandse Onderwijzers.

Moeder kwam uit een fel socialistisch predikantengezin. Haar zusje Annie was vijf jaar ouder. Jo groeide in het kleine gezin normaal op. Ze bezocht de kleuterschool, waar ze op een dag een tekening van een groot huis maakte met het woord 'vrede' op de gevel.

1932:

JO GAAT NAAR DE HBS

In 1932 ging Jo Schaft naar de 2de HBS-B op het Santpoorterplein, vlakbij het huis in de Van Dortstraat.

Ze ging niet naar het gymnasium op het Prinsenhof omdat haar ouders erg bezorgd waren en ze de fietstocht naar het gymnasium te lang vonden. Ze had plezier in school. Haar ouders waren er trots op dat ze steeds de beste van haar klas was.

1938:

JO GAAT STUDEREN.

Jo studeerde vanaf september 1938 in Amsterdam. Ze specialiseerde zich in volkenrecht. Later wilde ze niets liever dan naar Genève gaan om daar de Volkenbond nieuw leven in te blazen. Ze gaf zich op als lid van de Amsterdamse Vrouwelijke Studenten Vereniging (AVSV).

Daar ontmoette ze de Joodse studente Philine Polak en later ook het Joodse meisje Sonja Frenk. De drie vriendinnen studeerden samen en deden leuke dingen.

1939:

DE TWEEDE WERELDOORLOG BEGINT.

Toen Duitsland op 1 september 1939 Polen binnenviel, vond Jo dat er iets gedaan moest worden: er moest hulp geboden worden. Het enige dat ze kon doen was via het internationale Rode Kruis pakjes opsturen naar gevangen Poolse officieren.

10 mei 1940:

DUITSLAND VALT NEDERLAND BINNEN.

Op 10 mei brak de oorlog uit; Jo Schaft kwam een paar dagen niet in Amsterdam. Toen ze weer terug was in Amsterdam zocht ze Philine Polak en Sonja Frenk op. Het leven van alledag ging door.

Februari 1941:

FEBRUARISTAKING.

De Februaristaking in 1941 was een soort keerpunt dat het verzet in Nederland aanwakkerde, zo ook bij Jo Schaft. Ze nam aan de protesten in Amsterdam deel.

1942:

JO STEELT PERSOONSBEWIJZEN.

Toen de Joden in 1942 een gele ster moesten dragen, stal Jo in openbare gelegenheden, zoals zwembaden, schouwburgen, concertzalen en cafés, waar niet bewaakte garderobes of kleedhokjes waren, persoonsbewijzen voor Joodse onderduikers, zo ook voor Sonja en Philine.

1943:

JO DOORSTAAT DE VUURPROEF.

Ze noemt zich Hannie.

In die tijd kwam Jo Schaft via via bij de Haarlemse RVV terecht. Ze gaf te kennen dat onderduikers helpen met geld en bonnen haar niet genoeg was, maar dat ze ook actiever verzet wilde bieden. 'Desnoods met wapens.'

De RVV gaf haar de opdracht om samen met Cor Rusman een SD-man neer te schieten. Natuurlijk vond Jo het eng, maar ze schoot. In plaats van een schot klonk er een klik. De SD'er kwam naar Cor en Jo toe en stelde zich voor als Frans van der Wiel, de commandant van de RVV. Jo had de vuurproef doorstaan. Ze was woedend, maar ze had wel laten zien dat ze geschikt was voor het verzetswerk. Jo deed haar verzetswerk onder de naam Hannie Schaft.

1943:

HANNIE MAAKT KENNIS MET TRUUS EN FREDDIE.

Truus en Freddie hadden hun revolver in de aanslag en vroegen of Hannie niet wat duidelijker kon zijn. (Hannie had ook haar pistool schietklaar). Er viel een diepe stilte. Toen die ondraaglijk werd, begon Truus plotseling onbedaarlijk te lachen. De meisjes zagen allemaal het stomme van de situatie in en ze hebben toen 'schandalig' gelachen.

1944:

EEN MISLUKTE SABOTAGEDAAD.

Op 20 januari 1944 nam Hannie in Haarlem deel aan een nieuwe sabotagedaad van de RVV-groep. Het doelwit was de Rembrandtbioscoop aan de Grote Markt.

De RVV-ers wilden een einde maken aan de vertoning van de vele Duitse propagandafilms. Cor Rusman en Hannie Schaft zouden als verliefd paartje een brandbom plaatsen en Jan Heusdens zou, samen met een jonge medewerker van de RVV, vanaf de andere kant van de zaal een tweede brandbom plaatsen.

6 juni 1944:

D-DAY.

Op 6 juni 1944 was het D-day. Twee dagen later schoten Hannie en Jan Bonekamp Piet Faber, een banketbakker die bekend stond om zijn verraderspraktijken, neer.

21 maart 1945:

HANNIE WORDT AANGEHOUDEN DOOR DE DUITSERS.

Op 21 maart 1945 vertrok Jannetje Johanna Schaft vroeg in de avond vanuit het huis van de Elsinga's naar IJmuiden om daar een pak Waarheid- en Vrij Nederland-krenten af te leveren. Ze zou die nacht niet thuis slapen. Ze fietste naar Haarlem-Noord en kwam op de Rijksstraatweg bij de dikke zware Mauer-muur.

Die avond was er een controle en hoe het ging, ging het, maar Hannie werd aangehouden. Er was geen weg terug. Ze moest haar fietstas openmaken en daarin zagen de controlerende Duitse militairen de verzetskrantjes.

Ze moest apart gaan staan.

17 april 1945:

HANNIE WORDT GEFUSILLEERD.

Op 17 april 1945 werd Jannetje Johanna Schaft uit haar cel gehaald. De Duitser Mattheus Schmitz kwam haar halen samen met de Nederlandse rechercheur Maarten Kuijper, die bekend stond om zijn arrestaties, zijn medewerking aan de Silbertanne-moorden en zijn wreedheid bij verhoren.

Hannie wist dat dit het einde betekende, want ze wilde heel harden heel lang. Ada van Rossem, een gevangene vrouwelijke arts, hoorde het. Andere gevangenen hielden hun adem in.

Buiten het gebouw stond een grote wagen klaar met een Nederlander aan het stuur. Ook zaten er de Duitsers Korbs en Küting in. Zij hadden pistoolmitrailleurs bij zich.

7 mei 1945:

DUITSLAND GEEFT ZICH OVER

Amerikanen en Russen schudden elkaar de hand aan de Elbe op 25 april 1945, waarna Hitler, eindelijk beseffende dat alles verloren was, in zijn Berlijnse bunker op 30 april 1945 zelfmoord pleegde.

Op 1 mei 1945 maakte de Duitse radio bekend dat de Führer aan het hoofd van zijn troepen bij de verdediging van Berlijn was gesneuveld. Met deze laatste leugen ging nazi-Duitsland ten onder. De overgave werd getekend op 7 mei 1945.

27 november 1945:

HANNIE WORDT HERBEGRAVEN

Op 27 november 1945 werd Jannetje Johanna Schaft in diezelfde duinen waar ze doodgeschoten was, op de Eerebegraafplaats herbegraven, temidden van 421 andere mensen, van wie ze velen had gekend. Hannie Schaft was de enige vrouw!

3 mei 1982:

HET BEELD VAN HANNIE SCHAFT WORDT ONTHULD.

Truus Menger- Oversteegen heeft het beeld van Hannie Schaft, dat in het Kenaupark in Haarlem staat, gemaakt.

Op 3 mei 1982 onthulde prinses Juliana het bronzen beeld onder massale belangstelling. Het is nog een hele toestand geweest of er een beeld van Hannie Schaft

moest komen en wie het zou maken. Jaren was er sprake van een beeld, maar dat werd afgehouden om politieke redenen.

